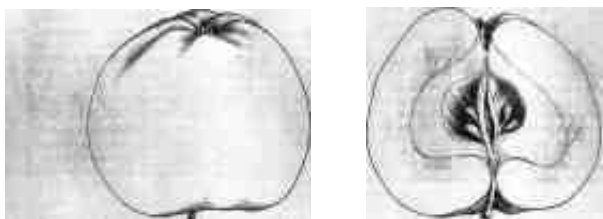

5. Hvid Astrakan.

Literatur og Synonymer:

1. Glacée d'été (Nicolas de Bonnefond, le jardinier francais, 1653, Side 107).
2. Astracanischer Sommerapfel, .Moscoviter Apfel, russischer Eisapfel Zikadapfel, Transparente, Pomme gelée, Pomme blanche glacée (Diel, 1804, VI, Side 77).
3. White Astracan, Glace de Zélande (Lindley, A guide to the orchard and kitchen garden, 1831, Nr. 11, Side 7). id. (R. Hogg, The fruit manual, 1884, Side 238). id. (Downing, The fruits and fruit-trees of America, 1886, Side 401).
4. Astrakan, Hvit Astrakan (O. Eneroth, Svensk pomologi , 1866, Side 1).
5. Astracan blanche (M. Mas, Le verger, Nr. 4). id. (André Leroy, Dictionnaire de pomologie, Nr. 19).
6. Weisser Astracan (v. Flotow, Illustriertes Handbuch der Obstkunde, I, Nr. 28).
7. Pomme d'astracan (Haand-Protocol over Frugtræe-Sorterne, som befindes i den Kongelige Frugtræe-Planteskoele ved Odense, 1795).

Historie. — Lindley skriver i 1831 i sit ovenfor under 3. nævnte Værk: »Dette Æble har været udbredt fra Rusland, hvor der siges, at det gror vildt ved Astrakan«, og tilføjer, at det først er bleven bragt frem i England af William Atkinson, Esq. Grove End, Paddington«, men nævner intet Årstal; det tør imidlertid antages, at det er indført til England samtidig med rød Astrakan fra Sverrig i 1816. — På Fastlandet har det uden Tvivl været udbredt meget længere tilbage i Tiden. André Leroy meddeler, at Nicolas Bonnefond beskrev det allerede 1653 under Navnet Glacée d'été (Isæble har det ligeledes tidligere været kaldt overalt her i Norden og i Nordtyskland). I 1755 anførte Chaillon, en berømt Planteskoleejer i Vitry-sur-Seine ved Paris, det imellem sine bedste Sorter og kaldte det Transparente de Moskovia. — At dette Æble ikke var Diel ret nøje bekjendt, da han i 1804 beskrev det, fremgår tydelig, når man læser hans Beskrivelse af det; dog er det at antage, at det allerede den Gang var bekjendt i Tyskland. — I den kongelige Frugtræplanteskoles Navne-Katalog i Odense fra 1795 kaldes det Pomme d'astracan og er optaget under Planteskolenummerét 27; det synes der at have været ikke ubetydelig formeret. — Her i Landet fandtes det tidligere i alle større Haver og ofte som ældre Træer, der vistnok ere blevne plantede i det foregående Århundrede; med Undtagelse af de senere År har det i dette Århundrede også været planter meget — I det sydlige Sverrig dyrkes det enkeltvis overalt og ved Søkyten så nordligt som op i Ångermanland. Også i Norge var dette Æble især tidligere meget afholdt; det blev der kaldt Glasæble og Isæble, og dets Dyrkning lykkedes endogså en Del nordligere end Kristiania.

Beskrivelse af Træet. Træet er hårdført, bliver middelstort og antager en bred Form. — Årsskud: temmelig talrige, lidt udadgående, af unge Træer kraftige, middeltukke, lange, lidt dunede, knæede, rødbrune; Lenticeller fåtallige, hvidgule, langagtige. — Bladknopper: store, brede, tilliggende, meget dunede. — Blade: på Årsskuddene middelstore, ovale eller ægformede, tilspidsede, med rundtakket eller stumpet savtakket Rand; Bagsiden lidt uldet; Bladstilken middellang, tyk, riflet, lidt rød ved Basis; Axelbladene korte, lancetformede. Bladene på Frugtknopperne temmelig store, tynde, af lang-oval eller elliptisk Form. — Blomsterknopper: afrundet kegleformede, temmelig store, dunede. — Blomster: fremkomme tidligt, men ere dog hårdføre, store, hvide, før Udspringningen violette.

Frugtbarhed: stor.

Kultur. — Dette Æbletræ må helst dyrkes på Æblevildstamme og som halvstammet eller lavstammet Krontræ, i lukkede Haver som højstammet. De fritstående Træer give de mest velsmagende Frugter. I Ungdommen lader det sig opelske til ret gode Pyramider, som det dog er vanskeligt ret længe at holde i god Form. På Paradisæblestamme trives det i Ungdommen godt og bærer tidligt og rigt, men det bliver meget tidlig afkræftet; dog er det ret brugeligt til Snortræ, når man ikke lader ydet bære for meget. Det ynder en muldet, kraftig, ikke for svær Jord.

Efter en Korrespondent til Gardeners Chronicle for 1845 meddeler Dr. Hogg i »The apple and its varieties« følgende ejendommelige Kulturmetode af dette Æbletræ: »Da jeg for mange år siden var i Reval, gjorde jeg detaillerede Spørgsmål om dette Æbles Kultivatton, og det blev mig meddelt, at Jorden i Æblehaverne dér er næsten rent Sand, men at det er Skik at tilføre den sandede Jord så megen Staldgødning, at Jordbunden kan siges halvt at bestå af Gødning. Den, hos hvem jeg befandt mig, havde til Dessert nogle af disse Æbler; de indskrænkede sig ikke til at være gennemsigtige på enkelte Steder, men de vare det helt igjennem, så at Kjærnerne kunde ses fra enhver Side, når Æblet holdtes op for Lyset. Disse Æbler vare omtrent af Størrelse som en stor Fersken og ligeså saftige samt af en meget behagelig Smag og Textur.«

Beskrivelse af Frugten. — Størrelse: middelstor eller derover, i god Udvikling 74 mm. bred, 62 mm. høj. — Form: rundagtig, ofte afstumpet kegleformet; Bugen sidder på Midten eller lidt derunder, og aftager derfra i Almindelighed stærkest imod Bægeret; Stilkenden er ofte især på store Frugter, en Del flad, Tværnittet ikke ganske rundt — Frugtstilk: når ofte kun et Par Millimeter udenfor Frugtens Omrids, men kan på mindre Frugter have en Længde af 15—20 mm.; den er træagtig, middeltuk, grøn med lidt rødt, lidt uldet, indledet i en i Regelen middeldyb og middelbred, rustbeklædt Stilkgrube. — Bæger: lukket, grønt, uldet; Bladene temmelig lange, brede, i Bunden sluttende, indadbøjede, anbragte i en næsten middeldyb snæver Nedsænkning imellem flade Ribber, som kunne forfølges indtil henimod Bugen; Bægerrøret kegleformet. — Hud: smattet, let bedugget, lysegrøn og hvidliggrøn, senere stråhvid, sjældnere med svagt gulligt Skjær; på Solsiden har den ofte en fin Marmorering af lyserødt, i hvilken ses talrige, ofte kort afbrudte og atter forlængede, smukke rosenrøde Striber; overalt punkteret med fine hvide Punkter, der især fremtræde tydelig i den blegrøde Farve. Lugten temmelig fremtrædende. — Kjød: hvidt, fint mørt, af en fin vinsyrlig Smag og en ejendommelig behagelig Aroma. Når denne Frugt opnår en vis Fuldkommenhed, som oftere er Tilfældet i de nordligere Lande, eller på Steder, hvor Dagene ere varme og Nætterne kolde, bliver den gennemsigtig; først fyldes Kjærnehuset med Saft, og Kjødet bliver lidt efter lidt geléagtigt og vandklart, som ovenfor antydet ofte i så høj Grad, at Kjærne ses, når Frugten holdes op for Lyset; på dette Udviklingstrin nydes Frugten af Kjendere som en stor Delikatesse. — Kjærnehus: løgformet. Kamrene imod Stilken med kort Spids, imod Bægeret aftagende, undertiden lidt afrundede, temmelig rummelige, lukkede eller lidt åbne, indeholdende 2 middelstore, i Almindelighed godt udviklede, ægformede, spidse, lysebrune Kjærner. Axehulen oftest smal.

Modenhed. — I Begyndelsen af August Måned indtræder Modenheden, lidt tidligere eller senere, efter Sommerens Varme. Frugten er bedst, når den nydes fra Træet, og har man Håb om at få Frugterne gennemsigtige, lader man dem sidde på Træet, indtil de have opnået denne Egenskab.

Kvalitet og Brug: Hvis man er så heldig at træffe det rette Tidspunkt at nyde dette Æble på, da er det en meget behagelig Bordfrugt; nogle Dage senere kan det være melet og tørt.

